

TRATTEN

INFORMATIONSTIDNING FÖR PERSONAL PÅ BARNMORSKEMOTTAGNINGARNA

CENTRALA MÖDRAHÄLSOVÅRDEN
REGION VÄRMLAND
DECEMBER 2025

Innehåll

Läkemedelslistan Cosmic	s 03
Graviditetsregistret – Bevakningslistan	s 03
Information från Patienthotellet	s 03
Frågor och svar	s 04
Rekommenderade läkemedel, terapiområde gynekologi och preventivmedel ..	s 04
TENS-Förskrivning - Avgiftsbelagd	s 05
Information om att homocystein fallit ur provpaketet "anemiutredning gravid"	s 06
Uppdaterade vådrutiner	s 06
Information och uppmaning från Ultraljudsmottagningen	s 07
1177	s 07
Save the date för introduktionsutbildningar	s 07
Aktuellt om amning	s 08
Amningskurser till blivande föräldrar	s 09
Teams TRYGG i Värmland	s 09
Kalendarium	s 10

God Jul och Gott Nytt År till er alla

önskar

**Tora Thörnblad, Maria Heggen, Gunilla Svedlund,
Wilma Granander Schwartz**

Tratten är en informationstidning för personal på barnmorskemottagningarna

Ansvarig utgivare: Maria Heggen, redaktör: Gunilla Svedlund

Kontaktuppgifter till Centrala mödrahälsovården i Värmland:

Tora Thörnblad, Mödrahälsovårdsöverläkare, toraleviken.thornblad@regionvarmland.se

010-831 70 03

Maria Heggen, Samordningsbarnmorska maria.heggen@regionvarmland.se 010-831 67 08

Gunilla Svedlund, Assistent, gunilla.svedlund@regionvarmland.se 010-831 67 06

Besöksadress och postadress:

Älvgatan 39

652 30 Karlstad

010-831 67 06

1177.se/varmland • vardgivarwebben • regionvarmland/intranatet.se

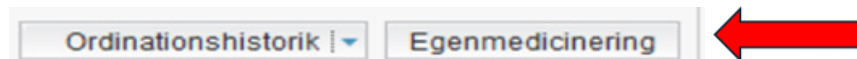

Läkemedelslistan Cosmic

Påminner om att kontrollera och dokumentera i läkemedelslistan i Cosmic.

Till exempel vitaminer, järntabletter, Omega 3 och eventuella nikotinhjälpmedel.

Ni registrerar det under **Egenmedicinering**

Ni kan själva sätta ut preventivmedel, annan medicinering behöver MHV-läkare sätta ut eller pausa om det inte är aktuellt under graviditeten.

Det är viktigt att det är korrekta uppgifter i Läkemedelslistan då dessa uppgifter skickas till Medicinska födelseregistret (MFR).

/Maria

Graviditetsregistret – Bevakningslistan

Titta över bevakningslistan på era mottagningar, ni kan välja er själva i listan - under BM skriver ni de sista 4 tecknen i ert HSA ID, och kontrollera att ni avslutat de som varit på Eftervårdsbesök och att de som flyttat från er mottagning är korrekt registrerade.

/Maria

Information från Patienthotellet

Mellan den 23/12-27/12 är patienthotellets restaurang och boende stängt.

Eftervårdsmottagningen kommer fortsatt vara i patienthotellets lokaler och vara öppet som vanligt. Övernattning på förlossning och BB kommer att tillgodoses gällande medicinska indikationer och lång resväg.

/Linda Englund

De som har behov av övernattning innan eller efter förlossningen kommer att få möjlighet att stanna på förlossningen eller BB under perioden. Information kommer också finnas i 1177.

/Sofia Jedvik

Avdelningschef

Kvinnosjukvården/Förlossningen

Frågor och svar

Fråga:

Jag undrar hur vi ska tänka/råda gravida som jobbar inom vården och träffar på brukare med pågående Covid-19 infektion?

Svar:

Den gravida ska ta kontakt med sin arbetsgivare och efterfråga en riskbedömning vilket ska göras så fort arbetsgivaren får kännedom om graviditeten. I riskbedömningen kan också skyddsombudet för enheten delta i. Kanske behöver hon annat munskydd?

Det ska vara lika säkert att arbeta i vården oavsett var, så om arbetsgivaren bedömer annorlunda (ibland tillsammans med smittskydd) får de omplacera den gravida. Är inte omplacering/andra arbetsuppgifter möjliga kan det hända att man får ansöka om graviditetsspenning.

Fråga:

Ska gravida få recept för B 12 injektioner?

Svar:

I första hand ska peroral behandling alltid eftersträvas och parenteral B12-behandling ges endast i utvalda fall eller vid terapivikt. I dessa fall rekommenderas att läkemedlet tas hem till vårdenheten på rekvisition, då det ska ges av vårdpersonal. Läkemedlet blir då kostnadsfritt för patienten.

/Tora

Rekommenderade läkemedel, terapiområde gynekologi och preventivmedel

Uppdatering gällande preventivmedel:

Det finns inga ändringar gällande preparatval för första eller andrahandsrekommendationer. Texten som följer har dock nyanserats och kursiverat är nytt tillägg:

Om första- eller andrahandsvalet av kombinerade hormonella preventivmedel inte fungerar ska det medicinska behovet noggrant beaktas och ett preparat som kan ge god följsamhet väljas. Alternativen kan skilja sig åt både vad gäller doser, hormonellt innehåll och administrationssätt. Ett nytt preparat som innehåller det selektiva bioidentiska östrogenet estetrol heter Drovelis. I jämförande studier tycks estetrol ha en god säkerhetsprofil gällande blodproppsrisk. Drovelis subventioneras ej. De svenska riktlinjerna för antikonception har inte uppdaterats sedan 2014. I gruppen återfinns förutom tabletter även plåster och p-ring. En del av alternativen ingår inte i läkemedelsförmånen och byts då inte till produkt med lägst pris. Det gäller exempelvis vaginalinlägg med etinylestradiol + etonogestrel där Ornibel har lägst pris. Ornibel är inte lika temperatürkänslig som Nuvaring.

[Gynekologi och preventivmedel - Region Värmland](#)

/Tora

TENS-Förskrivning - Avgiftsbelagd

Från och med den 1 januari 2026 kommer förskrivning av TENS-apparater för smärtbehandling innebära en månadsavgift för patienten. Tidigare har apparaterna lånats ut kostnadsfritt. Avgiften blir 150 kronor per månad under behandlingsperioden. Förändringen grundar sig i ett politiskt beslut med hänsyn till bland annat:

- Minskning av svinn (då apparater inte återlämnas eller försvinner).
- MDR (krav på spårbarhet, att veta var våra TENS-apparater finns).

Förskrivarens ansvar

Förändringen medför att patientinformationen uppdateras i samband med utprovning. Som förskrivare förväntas du:

- Informera patienten om den nya avgiftsmodellen.
- Tillsammans med patienten bedöma behandlingens längd.
- Följa upp behandlingen enligt praxis och tillsammans med patienten se till att uthyrd TENS-apparat återkommer till Hjälpmedelservice (HMS) vid avslut.

Behandlingstid och återlämning

- Behandling med TENS-apparat bör även fortsättningsvis begränsas till en period om högst sex (6) månader. Efter denna period uppmanas patienten, precis som tidigare, att införskaffa en egen TENS-apparat via detaljhandeln för hem och teknik.
- HMS kommer ej att skicka ut påminnelser om återlämning. Har en förskriven TENS-apparat inte returnerats inom sex (6) månader fortsätter hyresavgiften att tas ut månadsvis.

Avgiftsmodell

- Ingen avgift den månad TENS-apparaten förskrivs.
- Ingen avgift den månad TENS-apparaten återlämnas.
- För övriga månader skickas faktura automatiskt från Region Värmland till berörd patient.
- Exempel: Utprovning och förskrivning 14 juni, med återlämning 8 oktober. Patienten betalar då för juli, augusti och september.

Pågående arbete

Hjälpmedelsservice arbetar för närvarande med att uppdatera samtliga dokument kopplade till TENS, inklusive:

- Patientinformation (inkluderad i TENS-väskan)
- Förskrivningsblankett
- Hyresförbindelse (tidigare låneförbindelse)
- HMS hemsida
- Vårdrutinen uppdateras av Hälsa och Rehabilitering

/Maria

Information om att homocystein fallit ur provpaketet "anemiutredning gravid"

I samband med uppdatering av vårdrutinen [VÅR-13725-v.7.0 Anemi och järnbehandling under graviditet och postpartum](#) ändrades också provpaketet Anemiutredning gravid. Tyvärr försvann provet homocystein vid driftsättningen av provpaketet när detta skulle driftsättas.

En avvikelse på detta är gjord och vi från CMHV kommer att kontrollera alla anemiutredningar mellan 24 oktober och 8 december för att se om de är kompletta. Därför kan det komma att hända att vi behöver be några patienter att lämna ytterligare prover. Vi beklagar detta och utredning varför det inte blivit rätt från början är inledd.

/Maria

Uppdaterade vårdrutiner

[RUT-13271-v.7.0 Gravida med riskbruk, skadligt bruk eller beroende](#)

Ändringar är främst gjorda i relation till nya Socialtjänstlagen och vissa samverkansrutiner som uppdaterats. Notera att "aviseringspärmerna" på förlossningen är borttagen och ersätts med dokumentation i Cosmic under sökordet "Social planering efter förlossning", vilket speglas i ÖD graviditet.

Rubella

Vårdrutinen [VÅR-10485 Rubellavaccination](#) kommer uppdateras. Det gäller om de nyförlösta ska bli erbjudna en dos efter varje graviditet, oavsett om de är vaccinerade eller ej förut.

Bedömningen är att det inte är farligt att ge flera doser, men efter 3 doser är det heller inte meningsfullt att ge mer. Det gäller oavsett om det är 2 "barndoser" och därefter 1 efter graviditet, eller om det är en tidigare ovaccinerad som får 3 doser efter 3 graviditeter. Därefter behöver man inte vaccinera mer.

Enligt Infpreg behöver man inte ta hänsyn till givet Anti-D-profylax vid vaccination mot rubella vilket underlättar. Även detta uppdateras.

Uppdatering sker parallellt av texten om rubella i basprogrammet.

Folsyra

Vid diabetes typ 1 under graviditet ska den gravida rekommenderas dubbel dos multivitamintabletter för att uppnå minst 800 µg folat dagligen. Alternativt kan folsyra 1 mg förskrivas av läkare. Vårdrutinen om [RUT-12648 Folsyraprofylax](#) och [VÅR-18978-v.5.3 Diabetes mellitus typ 1 och typ 2 under graviditet och förlossning](#) uppdateras 1:a januari 2026.

/Tora

Information och uppmaning från Ultraljuds-mottagningen

Ett återkommande problem flera ggr i veckan är att KUB prover inför ultraljudsundersökning KUB inte tas på Lab.

Det är inte ett enskilt Lab utan sker över hela Värmland och även CSK Lab.

Patienten som har tagit prover men inte KUB proverna får gå till CSK labb och stickas en gång till, det är en längre väntan på diagnos för patienten och i vissa fall en KUB-risk uträknad utan prover om patienten passerat v.13.

Vi uppmanar barnmorskorna att dra ut en pappersremiss på KUB proverna och markera RID-nr, patienten tar det med sig till Lab vid provtagning.

Tack på förhand

/Susanne Ögren
Avdelningschef
Kvinnosjukvården

1177

Rekommenderar att ni hänvisar blivande föräldrar att läsa på 1177 om vilka besök som erbjuds under graviditeten samt vilka underökningar och provtagningar som görs på barnet efter förlossningen.

Visa gärna 1177 när de är hos er på Hälsosamtal/inskrivning

[Besök under graviditeten, Region Värmland - 1177](#)

Det är viktigt att de som planerar förlossning i hemmet får denna information

[Undersökningar av det nyfödda barnet - 1177](#)

/Maria

Save the date för introduktionsutbildningar

Vi påminner om att det under februari 2026 är dags för introduktionsutbildning i EPDS, Fråga om våld och Enskilt föräldrasamtal. Preliminära datum är onsdagen den 4 februari och onsdagen den 18 februari. Utbildningen riktar sig i första hand till BHV-sjuksköterskor och barnmorskor som inte tidigare har gått utbildningarna. Vi återkommer med en formell inbjudan.

/Wilma Granander Schwartz, psykolog och verksamhetsutvecklare
/Lisa Lindqvist, samordnande BHV-sjuksköterska och verksamhetsutvecklare
/Maria Heggen, samordnande barnmorska och verksamhetsutvecklare

Aktuellt om amning

Processgruppen amning i vårdkedjan kommer regelbundet uppdatera informationen på denna sida. Processgruppens syfte är att hitta problem kopplade till amning i vårdkedjan och försöka åtgärda dessa, samt bibehålla och utveckla saker som redan är bra. Våra huvudsakliga mål är att förbättra amningsstatistiken i Värmland och förbättra föräldrars upplevelse av stöd från vårdpersonal vid problem med amning. Gruppen består av medarbetare från BVC, BMM, förlossningen, BB, eftervårdsmottagningen, avdelning 11, avdelning 12 och barnakuten. Om du önskar komma i kontakt med gruppen går det bra att mejla processledare Anna Hultman Åhling, anna.hultman.ahling@regionvarmland.se

Amningsombudsträff

Amningsombudsträff planeras till eftermiddagen måndag 19 januari, inbjudan kommer.

Ny rutin i Vida för kännedom

Omedelbar och obruten hud mot hudkontakt mellan den födande och barnet är den viktigaste förutsättningen för första amningen efter födseln. En missad första amning kan leda till stress för föräldrarna och medföra en ökad risk att barnet tillmatas med formula, vilket i sin tur ytterligare kan försvåra amningsstarten. Om barnet inte ammat under den första vakenhetsperioden (2 timmar) behöver amningsfrämjande åtgärder påbörjas.

Ny rutin finns för barn som inte ammat de första timmarna på förlossningen:

[VÅR-31656 Utebliven amning hos nyfödda](#)

Tips kring amningsstödjande bemötande

Olika studier har undersökt vilket stöd föräldrar önskar vid amning. Det man sett är att föräldrar vill ha känslomässig bekräftelse och att vårdpersonal utgår från familjens behov och involverar hela familjen när det är möjligt. Den icke-ammande föräldern bör ses som en viktig resurs och inkluderas i informationsgivningen.

Tips på utforskande frågor kring amning:

Hur tänkte du kring amning under graviditeten?

Hur känner du kring amningen just nu?

Vad har du för stöd i omgivningen?

Vad har partnern för tankar och kring amningen och barnet och vilket stöd kan hen vara?

Vad har släktingar för tankar kring amningen och barnet och vilket stöd kan de vara?

När man utforskar ambivalens kring amning kan man använda sig av skala:

Hur gärna vill du amma/fortsätta amma?

Använd skala 0-10; 0 – ingen vilja, 10 – vill amma- betyder allt

- Svar: 0-3 inte motiverad
- 4-6 ambivalent
- 7-10 motiverad

Utifrån svaret blir det tydligt hur det egentligen ser ut för både mamman, partnern och vårdpersonalen.

/Anna Hultman Åhling

Amningskurser till blivande föräldrar

Familjecentralen i Säffle har startat upp ett projekt med amningsmottagning. De erbjuder amningskurser till blivande och nyblivna föräldrar, både digitalt och på plats i Säffle.

Erbjudandet gäller hela Värmland och är kostnadsfritt.

Deltagarna får anmäla sig till sin barnmorska eller BHV-sjuksköterska som i sin tur får mejla eller skriva Messenger i Cosmic till Benita von Essen.

Digitala amningskurser via Teams erbjuds följande datum, kurstiden är kl 13.00 - 17.00

29 januari

26 februari

26 mars

23 april

Anmälan till benita.i.vonessen@regionvarmland.se (barnmorska)

/Benita von Essen

Teams TRYGG i Värmland

Barnmorskor kommer bli tillagda i Teams efter julhelgerna. Materialet för BMM-träffarna är inte klart för publicering.

/Maria

KALENDARARIUM

Utbildning som är markerad med * anordnas eller stöds av CMHV och är obligatorisk för att du ska få rätt kompetens och klara av ditt uppdrag.

Vid deltagande i utbildningar ska förankring med närmaste chef göras.

Centrala mödrahälsovården anordnar eller stöder:

* Amning, stöd i amningsstarten

Webbutbildningen är uppdelad i 6 delövningar. Alla övningar utom den som handlar om sena prematurer hör till den baskunskap som alla som ger råd kring späda barn och amning ska ha kunskap om. Efter varje faktaavsnitt går du till länken självtest för att svara på ett antal frågor.

[Utbildningsplattformen](#)

Motiverande samtal

MI, Motiverande samtal grundkurs 14+15 januari samt 17 februari

[Anmälningsslänk till Utbildningsplattformen](#)

Kommande utbildningar

2026

Februari **MHV-läkarträff** - save the date
4 februari 13-16
Inbjudan har skickats ut

EPDS, Fråga om våld och Enskilt föräldrasamtal, för ny personal
4 och 18 februari
Inbjudan kommer till berörda

Mars * **BMM-dag, könsstympning och hedersrelaterat våld** - save the date
31 mars
Inbjudan kommer